

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2778/2023
31.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића, Драгане Миросављевић, Марије Терзић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Јовановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство здравља, коју заступа Државно правобранилаштво-Одељење у Лесковцу, ради исплате потраживања, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1318/2023 од 30.03.2023. године, у седници одржаној 31.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1318/2023 од 30.03.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1318/2023 од 30.03.2023. године и пресуда Основног суда у Врању П1 153/2022 од 13.01.2023. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужили на име потраживања која тужила има према Здравственом центру Врање по решењу Основног суда у Врању ИИ 4369/17 од 31.07.2017. године, исплати износ од 26.856,00 динара са законском затезном каматом од 30.05.2017. године до исплате, на име главног дуга износ од 6.991,00 динара, на име трошкова извршног поступка насталих пред судом у износу од 4.608,00 динара на име трошкова извршења насталих пред јавним извршитељем Станком Филиповићем из Врања у предмету ИИ 1774/2017, све у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужили на име трошкова целог поступка плати износ од 119.298,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1318/2023 од 30.03.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Врању П1 153/2022 од 13.01.2023. године, којом је одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да на име потраживања које тужила има према ЗЦ Врање по решењу Основног суда у Врању ИИ бр.4369/17 од 31.07.2017. године,

тужиљи плати износ од 26.856,00 динара, са законском затезном каматом од 30.05.2017. године до исплате, на име главног дуга износ од 6.991,00 динар, на име трошкова извршног поступка насталих пред судом и износ од 4.608,00 динара на име трошкова извршења насталих пред Јавним извршитељем Станком Филиповићем из ... у предмету ИИ 1774/2017 и обавезана је тужиља да туженој на име трошкова парничног поступка исплати укупан износ од 49.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, с предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Испитујући дозвољеност ревизије Врховни суд је оценио да је ревизија тужиље дозвољена ради уједначавања судске прексе, због чега је одлучено као у ставу првом ове пресуде на основу члана 404. став 2. у вези са ставом 1. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23).

Одлучујући о ревизији тужиље на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је као извршни поверилац преко пуномоћника поднела Основном суду у Врању 28.07.2017. године предлог за извршење против извршног дужника ЗЦ Врање ради наплате новчаног потраживања на основу веродостојне исправе – обрачуна зараде према ком обрачуну извршни дужник према тужиљи дугује износ од 26.856,00 динара са законском затезном каматом од 30.05.2017. године до исплате. Решењем Основног суда у Врању ИИ бр.4369/17 од 31.07.2017. године одобрено је предложено извршење пленидбом новчаних средстава који се воде на текућем рачуну дужника ЗЦ Врање код Управе за трезор Министарства финансија, Филијала у Врању или на било ком рачуну извршног дужника до висине главног потраживања са досуђеним каматама и трошковима извршења, те налогом НБС, Филијале Крагујевац за принудну наплату и преносом износа од главних потраживања са досуђеном законском затезном каматом на исте на рачун извршног повериоца и трошкове парничног поступка са досуђеном законском затезном каматом и трошковима извршног поступка на рачун пуномоћника извршног повериоца. Решењем о извршењу одмерени су трошкови извршног поступка у износу од 6.991,00 динара. Јавни извршитељ Станко Филиповић из ..., донео је закључак ИИ бр.1774/2017 од 11.08.2017. године, којим је одређено спровођење извршења одређеног решењем о извршењу Основног суда у Врању ИИ 4369/17 од 31.07.2017. године преносом средстава са свих рачуна извршног дужника у смислу члана 299. ЗИО на наменски рачун Јавног извршитеља, те је наложено НБС принудна наплата Одељењу за пријем, контролу и унос основа и налога Крагујевац, као организацији за принудну наплату у смислу члана 299. ЗИО да пренесе ова средства са рачуна извршног дужника на наменски рачун Јавног извршитеља, док је одређено да ће решење о накнади трошкова поступка Јавни извршитељ донети накнадно у складу са чланом 34. ЗИО. Према потраживању дужника у принудној блокади од 25.02.2021. године, произлази да је ЗЦ Врање, у блокади укупно 1827 дана. Увидом на сајту НБС утврђено је да је рачун ЗЦ

Враћа у непрекидној блокади почев од 13.12.2016. године односно протеклих пет година 1827 дана за износ од 304.915.603,63 динара, те да осталих девет рачуна за ЗЦ Враће који су евидентирани код НБС не подлежу блокади; тако да извршење одређено решењем суда и Закључком јавног извршитеља није спроведено. Оснивач ЗЦ Враће је Република Србија.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиле, налазећи да је извршни поступак који тужила води против свог послодавца чији је оснивач тужена, још увек у току, а да тужила притом није доказала да су исцрпљена сва расположива средства извршења прописана Законом о извршењу и обезбеђењу. По становишту ових судова, одговорност Републике Србије, као оснивача Здравственог центра Враће, могла би се установити у смислу одредбе члана 14. Закона о стечају, тек у ситуацији када би се неуспешно завршио претходни покушај наплате спорног потраживања у извршном поступку, односно у ситуацији да тај поступак буде обустављен, што није у конкретном случају.

Врховни суд налази да се ревизијом тужиле основано указује на погрешну примену материјалног права од стране нижестепених судова.

Одредбом члана 28. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 25/19) прописано је да здравствену установу у јавној својини оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а здравствену установу у приватној својини оснива правно или физичко лице, под условима прописаним овим законом (став 2). Здравствена установа може се основати као: 1) дом здравља; 2) здравствена установа поликлиника; 3) апотекарска установа; 4) болница (општа и специјална); 5) здравствени центар; 6) завод; 7) завод за јавно здравље; 8) клиника; 9) институт; 10) клиничко-болнички центар; 11) универзитетски клинички центар; 12) војна здравствена установа или санитетска јединица и установа у Војсци Србије, у складу са посебним законом (став 3).

Чланом 54. Закон о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 106/15... 9/20) прописано је да средства извршења ради намирења новчаног потраживања јесу: продаја непокретности извршног дужника, продаја покретних ствари извршног дужника, заједничка продаја непокретности и покретних ствари, пренос новчаног потраживања извршног дужника, пренос зараде извршног дужника, пренос новчаних средстава с рачуна извршног дужника код банке, пренос средстава са штедног улога или текућег рачуна извршног дужника, продаја финансијских инструмената извршног дужника, продаја удела извршног дужника у привредним субјектима и пренос потраживања извршног дужника да му се предају или испоруче покретне ствари или преда непокретност и уновчење других имовинских права извршног дужника (став 2).

На основу одредбе члана 11. Закона о стечају („Службени гласник РС“, бр. 106/15 и 106/16) стечајни поступак се отвара када се утврди постојање најмање једног стечајног разлога (став 1). Ставом 2. истог члана, наведени су стечајни разлози, између осталог, трајна неспособност плаћања, која постоји ако стечајни дужник не може да одговори својим новчаним обавезама у року од 45 дана од дана доспелости обавезе и потпуно обустави сва плаћања у непрекидном трајању од 30 дана.

Према члану 14. став 1. истог Закона, стечајни поступак се не спроводи према: Републици Србији; аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе; фондовима или организацијама обавезног пензијског, инвалидског, социјалног и здравственог осигурања; правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из републичког буџета, односно буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. За обавезе правног лица над којим се у складу са ставом 1. овог члана закона не спроводи стечајни поступак, солидарно одговарају његови оснивачи, односно власници, као чланови или акционари (став 3).

На основу одредбе члана 16. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 153/20), на непокретностима у јавној својини које у целини или делимично користе органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, остваривање њихових права и дужности не може се спровести принудним извршењем. Предмет принудног извршења не могу бити ни покретне и непокретне ствари које користе здравствене установе из Плана мреже здравствених установа, осим у случајевима из члана 17. став 2. тог закона на основу Одлуке Владе (став 5).

У конкретном случају, тужила има ненаплаћено новчано потраживање према Здравственом центру Врање чији је оснивач Република Србија, а које није наплаћено у извршном поступку, будући да је извршни дужник у непрекидној блокади 1827 дана. Пошто су све покретне и непокретне ствари које користе здравствене установе, па и Здравствени центар у Врању, у јавној својини Републике Србије, а Здравствени центар нема удела у имовини других друштава, при чему се поклони и донације уплаћују само на рачуне који су заштићени и не могу бити предмет извршења, следи да тужила није у могућности да своје потраживање наплати у извршном поступку против Здравственог центра у Врању због његове трајне неспособности за плаћање, те не постоје материјално-правни услови за отварање стечајног поступка. Међутим, пошто се на основу одредбе члана 14. став 1. Закона о стечају, стечајни поступак не спроводи против здравствене установе која се претежно финансира кроз уступљене јавне приходе из републичког буџета, што је овде случај, следи да је тужена солидарно одговорна за дугове Здравственог центра у Врању, као његов оснивач, у смислу одредбе члана 14. став 3. Закона о стечају.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о облигационим односима, сваки дужник солидарне обавезе одговара повериоцу за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али кад један дужник испуни обавезу, она престаје и сви дужници се ослобађају. Пошто је тужена солидарни дужник, следи да су нижестепени судови, када су одбили тужбени захтев, погрешно применили материјално право.

Имајући у виду изложено, нижестепене пресуде су преиначене применом члана 416. став 1. ЗПП, тако што је тужбени захтев тужиле усвојен.

Према коначном успеху странака у спору, тужилци применом чл. 153, 154. и 163. ЗПП, припада право на накнаду трошкова поступка и то: за састав тужбе 9.000,00 динара, за приступ и заступање тужиле од стране пуномоћника адвоката на три одржана рочишта по 10.500,00 динара (укупно 31.500,00 динара), на два неодржана рочишта по 6.000,00 динара (укупно 12.000,00 динара), на име трошкова вештачења

7.000,00 динара, за састав жалбе 18.000,00 динара, за састав ревизије 18.000,00 динара, на име трошкова судске таксе на тужбу и првостепену пресуду по 2.975,00 динара (укупно 5.950,00 динара), судске таксе на жалбу и одлуку о жалби по 2.975,00 динара (укупно 5.950,00 динара), судску таксу на ревизију 5.948,00 динара и судску таксу на одлуку о ревизији 5.950,00 динара, (а како је тужиља определила таксу на ревизиску одлуку), што укупно износи 119.298,00 динара, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксеној тарифи из Закона о судским таксама, све са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате, због чега је применом члана 165. став 2. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић